

ШИРОКОЗНАЧНІСТЬ ЯК ОСНОВА ЯВИЩА НЕВИЗНАЧЕНОСТІ НА ПРИКЛАДІ АНГЛІЙСЬКИХ ПРИКМЕТНИКІВ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОЇ ГРУПИ "ОСОБЛИВИЙ"

Аналізуються прагматичні властивості англійських прикметників зі значенням "особливий" в аспекті мовного явища невизначеності, притаманного їхній семантиці. Розглядаються чинники, які сприяють появі невизначеності в комунікативному процесі, а також шляхи її подолання. Виявлено, що конкретизація значення відбувається як за умов прямого розгортання змісту, так і через усвідомлення мовцем особистісного смислу "особливого".

Розвиток сучасної лінгвістичної науки зумовлює появу нових підходів до вивчення семантичних властивостей номінативних одиниць через розкриття законів їх комунікативної реалізації. Звертаючись знову і знову до цих складних питань, важливим є вивчення факторів, завдяки яким одні й ті ж слова мають здатність виражати різні судження мовців про об'єкт. Така їхня властивість є показником унікальності мови, яка й виявляється в можливості її лексичного потенціалу актуалізувати зі свого запасу інформації відповідні значення й відтінки для певного конкретного випадку вживання.

Беручи до уваги здатність слів містити набагато більше значень, ніж вони вербалізують (В. В. Виноградов, Л. В. Щерба, О. О. Потебня, С. Ю. Неклюдов та багато ін.), важливою видається проблема здійснення ефективного семантичного аналізу багатозначного слова, оскільки часто виникають труднощі інтерпретаційного, прагматичного характеру. Актуальність такої роботи зумовлена необхідністю встановити характер впливу його полісемічної природи на здатність описувати різноманітні денотати в мові, виявити чинники, які формують невизначеність значення, а також такі, що дозволяють її уникнути. Ключовим моментом для встановлення необхідних фактів, на прикладі аналізу окремо взятих номінативних одиниць англійської мови, виступає зв'язок значень такого слова з параметрами вживання його в комунікативному процесі, з характером узуальної семантичної та синтаксичної комбінаторики тощо. Хоча до цієї лінгвістичної проблеми зверталось багато науковців, однак вона залишається невивченою ще для досить значної групи англійської лексики зі значенням "особливий".

Метою нашої роботи є виявлення закономірностей функціонування в англійській мові прикметників із цим абстрактним значенням, з урахуванням їхніх логіко-семантичних властивостей.

На основі попереднього аналізу, ми з'ясували, що така лексико-семантична група відрізняється надзвичайно широким обсягом змісту *особливого*, проте окремо взяте значення прикметника в словнику – конкретно невизначене. Н. М. Амосова характеризує широке значення слова як таке, що "містить максимальний ступінь узагальнення, яке виявляється в чистому вигляді лише в умовах ізоляції слова з мовлення і яке отримує певне звуження та конкретизацію під час вживання даного слова в мовленні" [1: 114]. Через можливість сполучатися в мові з надзвичайно великою кількістю слів, здатних актуалізувати таку ознаку в поєднанні з власним семантичним потенціалом (результати дослідження сполучувальних властивостей таких прикметників [2]), ми й відносимо слова зі значенням "особливий" до лексичних одиниць широкої семантики.

Хоча такий фактор сполучуваності визнається спільним як для полісемантичності слова, так і для явища широкозначності (див. праці В. Г. Гаєв; І. В. Арнольд; Л. В. Барсук та ін.), однак важливо враховувати різну мотивацію такої мовної поведінки для слова з широкою семантикою і полісемічного слова. Вона полягає у відмінності двох категорій слів, яка за детальнішими спостереженнями має розглядатися різнопланово, а саме в аспекті синтагматики багатозначності. Суть такої відмінності полягає в тому, що значення широкозначного слова завжди інваріантне, а звичайному багатозначному слову, як правило, більш властива ієрархічна підпорядкованість різних значень. Інваріант значення слова в лінгвістиці розуміється як протиставлення поняттю варіанта, тобто – це своєрідна абстрактна модель мовної одиниці, в якій узагальнені її фізичні й функціональні властивості [3: 83-84]. У цьому плані необхідно врахувати, що інваріант є цілісною структурою, поняттям, яке узагальнює уявлення про цілісність предмета. Тобто він є "ідеальним об'єктом, який можна використати для вивчення спільних властивостей низки предметів і будь-якого предмета, який входить у цей ряд" [4: 214-215]. Тому незмінність основного значення (семантичного центру, за

Г. О. Уфимцевою, О. Г. Белявською та ін.) при максимальній абстрагованості та узагальненні значення, через які проявляється об'ємна сумісність широкозначного значення з іншими об'єктами, і є основою широкозначності прикметників ЛСГ "особливий".

Вивченню подібного типу слів на прикладі широкозначних іменників в англійській мові (*idea, matter, affair* і т.п.) присвятили свої праці такі науковці, як Т. М. Гарьковська [5], Г.-Й. Шмід [6] та ін. Зокрема, Г.-Й. Шмід називає такі іменники *shell nouns* ("слова-мушлі") і характеризує їхню семантичну структуру як певний контейнер (семантичну лакуну), який може бути заповнений інформацією, що подається у висловлюванні [6: 30]. Така властивість притаманна й прикметникам узагальненої оцінки зі значенням "особливий" в англійській мові, вона пов'язана з високим рівнем розвитку мислення мовця, його абстрагуванням і дозволяє осмислювати ставлення суб'єкта до предметів, виділяючи їх з ряду однорідних за узагальненням певної інформації. Характер цієї інформації може бути й нечітко усвідомленим людиною, недетермінованим певними ознаками, неуточненим конкретним описом, однак об'єкт, виокремлений такою узагальненою оцінкою (здебільшого в абсолютній мірі), викликаний інтересом мовця до нього:

Then I realized how little I knew, really, about that particular woman, doubtless a native of this world [7, NJ DG: 79].

Вживання в мові подібного роду лексики часто супроводжується труднощами розуміння того, що має на увазі мовець, описуючи об'єкт. Адже, по суті, в одному слові "особливе" концентрується сукупність певних ознак, які неконкретизовані, недетерміновані, невизначені. Зі змісту запропонованого речення читачу залишається незрозумілим, чому, за якими характеристиками, герой твору вибрав слово *particular* для оцінки іншого персонажа. Очевидно, що необхідне певне уточнення для зняття цієї невизначеності.

Відомий німецький логік, філософ Ф. К. С. Шіллер наголошував на тому, що необхідною умовою функціонування мовних одиниць є ясність та адекватність інтерпретації, як головні фактори ефективного використання мови взагалі [8]. Отже, виникає питання, як саме така вкрай необхідна умова узгоджується в мові й мовленні з існуванням нечітких, неозначених, невизначених структур висловлювання? Якими повинні бути закономірності вживання прикметників зі значенням "особливий", щоб значення стало чітким? Щоб відповісти на ці запитання, важливо дослідити насамперед природу феномену невизначеності і простежити його вияв на прикладі функціонування цієї англійської широкозначної лексики.

Невизначеність (*vagueness*) сьогодні є предметом дискусій серед лінгвістів, філософів та логіків. Інтерес до цієї теорії виник ще на початку ХХ ст. (Ч. Пірс, 1902 р.), у 70-х роках вона привертала пошавлену увагу, а сьогодні знову активно обговорюється, зокрема представниками західної зарубіжної лінгвістики й філософії. Суть лінгвістичної невизначеності намагаються пояснити через теоретичні положення формальної логіки, залучаючи психолінгвістику й філософію. Так, найважливішим і водночас найбільш дискусивним положенням теорії про невизначеність значення визнається необхідність існування передумови невизначеності – так званих обмежувальних рамок (*borderline cases*), за якою відбувається співвіднесеність зі своєрідною нормою значення. Наприклад, прикметник у твердженні *The book is interesting* важко оцінити як виразника точної якості книжки, тобто твердження речення невизначене, оскільки немає точного обмежувального параметра істинності оцінки *interesting*. І справді, наскільки книжка має бути цікавою чи нецікавою, щоб інформація була достатньо визначеною? Оскільки в основі невизначеності лежить досить умовне (також чітко невизначене) логіко-психологічне поняття міри ознаки, то й проблема зняття невизначеності досі залишається нерозв'язаною (більше про це див. [9; 10; 11] та ін.).

Ключовим моментом вирішення цього питання є потреба узгодженості значення слова з правилами вживання його в комунікативному процесі, з дотриманням законів відповідності щодо плану вираження й плану змісту. До вивчення такого взаємозв'язку звертався ще на початку ХХ століття Людвіг Вітгенштейн, який проголосив мову складним, соціально зумовленим фактором буття людини [12]. За цим підходом і пояснюється когнітивна здатність мовців створювати прагматичні правила комунікації, які й використовуються для інтерпретації того, що відбувається в житті, в передачі думки, істини і т.п. У такий спосіб доводиться необхідність розглядати значення як уживання, тобто важливішим бачиться не окремо взяте значення слова, а його прагматичний чинник, логічна інтерпретація контексту, в якому воно реалізується.

Виходячи з таких позицій, у науковців, насамперед, виникає необхідність з'ясувати, як одні й ті ж одиниці мови використовуються в різних ситуаціях, у різноманітних комунікативних моментах, виражаючи при цьому одним і тим самим словом різну інформацію, різне уявлення про об'єкт опису. За положеннями відомого логіка і філософа Ф. К. С. Шіллера, який розвивав ідеї Л. Вітгенштейна у своїх працях, в основі такої унікальної властивості слова лежить усвідомлення ролі розумової діяльності як процесу пізнання, пошуку нових знань. Спосіб мислення людини пов'язаний, як правило, з її особистими інтересами, цілями, саме він і диктує існування прагматичності людської психології, її законів буття. Звідси й психологічно зумовлене вживання мовцем тої чи іншої форми слова. Адже, як засвідчують науковці, завдяки здатності мислити людина в комунікативному процесі вживає слова саме з таким значенням чи відтінком значення, яке, на її думку, краще виражає її

судження, тобто реальне значення має персональний, особистісний характер, що визначається контекстом і намірами людини, яка його вживає [8: 53]. Для прикладу простежимо характер функціонування прикметника *peculiar* у фрагменті англомовного тексту:

Modern civilization is peculiar that way, don't you think? [7, FAD CW: 23].

Філософський підсумок життєвого досвіду героя виражається через оцінку цивілізації як *peculiar*, парадоксально поєднуючи комплексність значень цього слова з певною лаконічністю того, що має на увазі мовець. Щоб вяснити, який зміст його значення виражено в реченні, звернемося до словникової дефініції прикметника *peculiar*. Аналізуючи дані 8-ми тлумачних словників, ми отримали такі його лексико-семантичні варіанти (ЛСВ):

1. *Belonging exclusively to only one person, group, or thing*: "властивий лише для однієї особи, речі тощо, ексклюзивний"/ *Distinctive in nature or character from others*: "відмінний від інших". 2. *Strange, queer*: "дивний, незвичний". 3. *Uncommon; unusual*: "незвичайний". 4. *Belonging characteristically (usually followed by to)*: "характерний".

На наш погляд, серед великого обсягу різних значень у даному випадку можуть бути актуалізованими всі ЛСВ разом із різними відповідними їм семами, вказаними через кому, чи комплексами сем, поданими через крапку з комою в словникових тлумаченнях. Комплексність такого семантичного обсягу може усвідомлюватися учасником комунікації, однак конкретні параметри значення виявити для читача важко. Іншими словами, значення прикметників узагальненої оцінки за своєю природою невизначене, оскільки інформація про те, чому предмет чи явище є *особливим*, може містити кілька ознак одночасно. Тому подається уточнення в наступному реченні, де й пояснюється, що вибір цього прикметника героєм твору для оцінки цивілізації зумовлений існуванням (чи усвідомленням) певних позитивних факторів у поєднанні з негативними – зі схильністю до не бережливого ставленням людей до того цінного, що цією ж цивілізацією і створено:

Modern civilization is peculiar that way, don't you think? As soon as it achieves a certain level of creature comforts, it begins to spend huge sums on restoring what remains... [7, FAD CW: 23].

Отже, невизначеність знімається насамперед через розгортання змісту інформації. Необхідною умовою ідентифікації, розуміння цього сукупного значення є уточнення, і, як засвідчує наш приклад, особливу роль тут відіграє контекст, який інколи може бути й досить об'ємним (частина або й цілий художній твір). Існування його для досліджуваної групи слів часто є вирішальною умовою, адже смисл *особливого*, розуміння реципієнтом того, що оцінюється, не збігаючись за обсягом зі значенням, може детермінуватися лише контекстом тієї ситуації, в якій слово вживається.

Сьогодні існують різні теорії контексту, за якими це і словесне оточення, і сума всіх знань людини про світ тощо (контекст Т. М. Дрідзе, Ф. К. С. Шіллер [8: 8]). Ми, вслід за Л. В Щербою, Т. М. Дрідзе та ін., розглядаємо словосполучення як мінімальний контекст, в якому вже можна простежити існування певної комбінаторики для більшості лексичних одиниць. Однак, як виявилось, такий контекст для вираження значення "особливий" недостатній. Порівняймо значення слова *special* у таких словосполученнях: *special attention, special assignment, something special, special beauty, special flight* тощо. Наведений ряд є, на нашу думку, яскравим прикладом семантичного зараження (термін М. Бреалю), коли значення, виражене у словосполученні, може стати частиною значення самого слова, витісняючи його інші значення. Кожен із партнерів прикметника *special* у таких структурах змінює відтінок свого значення, набуваючи певних особливий рис. Проте, все ж таки, у такому малому контексті зберігається складним для інтерпретації зміст слова *special*, оскільки учасник комунікації не має точного усвідомлення, яка саме ознака розуміється. Наприклад, якщо взяти словосполучення (як мікроконтекст) *special assignment* – "особливе завдання", то, на відміну від *sunny day, young mother* тощо, постає питання, за якими параметрами, чому саме воно *особливе* і т.п. Очевидно, що для точнішого розуміння такого вислову необхідний більший контекст, в якому й відбувається актуалізація частини системного значення слова, комунікативно релевантної в певному мовленнєвому акті. Тому саме встановлення *актуального* смислу [13: 113-117], за Й. А. Стерніним, у кожному окремому випадку вживання слова, на нашу думку, дає можливість усунути невизначеність "особливого", сприяє диференціації значень полісемантичного слова, зокрема, виявленню його широкосемантичних парадигматичних характеристик.

Очевидно, що невизначений зміст мовна одиниця отримує не тільки, коли інший реципієнт інформації не може пов'язати її з об'єктом опису (із ситуацією, з дійсністю тощо). Це відбувається й тоді, коли слово чи контекст, в якому ця інформація реалізується, має різні значення для різних людей. Отже, психологічно зумовлений фактор індивідуального ставлення мовця до ситуації чи індивідуальне усвідомлення значення слова тісно пов'язані з розумінням невизначеності в мові. У таких випадках мовець намагається виявити той неексплікований смисл, незрозуміле чи нечітке приховане значення. Він спирається на свою здатність уявляти, створювати адекватні ситуації образи, на свій мовно-діяльнісний досвід. Людське мислення, як відомо, характеризується постійним прагненням до пізнання, до вяснення незрозумілого, яке й сприймається як нова інформація. Такий процес і супроводжується, зокрема, вживанням в мові слова із широким значенням "особливий". У цьому випадку одразу виникає потреба в осмисленні такої інформації, в ототожненні з уже знайомою, у порівнянні з існуючими стереотипами і можливому уточненні її за допомогою усталеного

лексикону. Це інколи приводить навіть до продукування нових слів. Щоб зняти фактор невизначеності, прояснити ситуацію, мовець звертається до прихованої опори для такої роботи мислення, якою слугує існування певного стереотипу ознаки, соціально продиктованого чи установленого на основі власного життєвого досвіду людини. Активізуючи процес порівняння, мовець узгоджує характеристики об'єкта з можливістю вживання певної мовної одиниці для його опису. При цьому, саме завдяки стійкості семантичного центру слова, його здатності виражати цілісне поняття і виникають певні визначені мовні уявлення про описуваний об'єкт.

У цьому плані, як стверджує А. М. Леонтьєв, значення розглядається, з одного боку, як сукупність знань, понять, мисленневих моделей у системі відношень суспільства, а з іншого – в діяльності індивіда, де вони індивідуалізуються та суб'єктивуються [14: 136]. За А. М. Леонтьєвим, у мові реалізується й *особистісний* смисл для розрізнення об'єктивно усвідомленого та внутрішньо мотивованого значень предмета. Таку диференціацію смислів підтримують також інші дослідники, зокрема, Т. М. Дрідзе, який наголошує, що, "хоча для пересічної людини смисл не існує окремо від значення, все ж усі предмети людської діяльності, як і всі слова людської мови, розуміються нами крізь призму нашого "особистого" (а не суспільного) інтересу" [15: 170]. Досить часто "особливість", яка не конкретизується, а лише виокремлюється учасником комунікації (можливо, й неусвідомлено), актуалізує чуттєвий, емоційний компонент сприйняття винятковості (наприклад, людини), що характерно для більшості прикметників із подібною семантикою:

Stile felt a certain smoldering resentment that the big man had taken an interest in this particular woman, and a certain relief that there was in this case a solution, and a certain guilt for both the resentment and the relief [7, AntP BA: 90].

Цей фрагмент демонструє актуалізацію значення слова *particular* через своєрідний прагматичний компонент *інтерес*: "вартий більшої уваги", незалежно від усвідомленого чи неусвідомленого способу сприйняття. У даному випадку суміщаються критерії *особистісного* смислу й *актуального*, узгоджуючись у стійкому центрі значення слова *particular*, який можна виразити як "відмінний від інших". Такій групі прикметників властива специфічна референційність значення, пов'язана з різним ставленням до об'єкта оцінки різних її суб'єктів. Для певної людини явище може бути *особливим* лише через індивідуальне сприйняття, тобто за суто індивідуальними асоціаціями. Ці фактори диктують необхідність існування певних уточнювачів ситуації (експліцитно чи імпліцитно). Тому для зняття невизначеності з такого надзвичайно абстрактного значення в мовленні вживаються, наприклад, доповнення суб'єктної референції (*for me, as for him* та ін.):

It was unusual for them to worry about who was entering the city, for the emphasis in the past had been directed toward worrying about who might leave [7, BT TS: 224].

Ми спробуємо узагальнити основні чинники, які призводять до невизначеності, а також і ті, які сприяють розкриттю значення "особливий" у функціонуванні англійських прикметників, зумовлюючи їхню особливу значущість. Ці чинники можуть бути типовими, на наш погляд, і для інших слів з високою мірою абстрактності значення.

Так, до семантичних факторів невизначеності такої оцінної лексики ми віднесемо насамперед абстрактність і широту лексичного значення. Особливістю функціонування такої категорії прикметників в англійській мові є здатність містити великий обсяг узагальненої інформації, сконцентрованої в їхній семантичній структурі, створюючи враження незвичного поєднання різних, часто протилежних, сукупних компонентів значення. Однак виникає парадоксальна ситуація, коли така інформаційна насиченість змісту слова спричиняє появу мовного феномену невизначеності, а з іншого боку, – цей фактор не впливає на активне вживання таких слів у мові. Усунення явища невизначеності, розв'язання цієї проблеми базується на його унікальній властивості поряд із нескінченною кількістю варіацій значення і їх вживання мати певну стійкість, стабільність значення. Повторюючись у різних контекстах, слово лише модифікує своє значення, уточнює і здобуває відтінки, відповідно до конкретної ситуації (див. більше про це М. Мінський [16] та багато ін.). Отже, на перший план тут виходить умова контексту.

Проникаючи в природу широкозначної семантики прикметників зі значенням "особливий", ми виявили також, що характерна для них невизначеність пов'язана з розбіжностями щодо сприйняття самими мовцями дійсності, яка й відображається в слові. Хоча значення за характером і природою повинно бути об'єктивним, за своїм походженням і вживанням воно суб'єктивне і має глибоко психологічний аспект. Це свого роду життєвий досвід, який постійно збагачується через такий прагматичний чинник, як виявлення й усвідомлення актуального смислу за певною ситуацією вживання лексики. Ф. К. С Шіллер досить слушно зауважив, що значення й зміст слова, а також думки людини не можна абстрагувати від ситуації, в якій вони сформувалися. Звідси й виникає часто необгрунтована інтерпретація невизначеності вербального значення. Важливим для зрозумілого й адекватного сприйняття інформації, яку мовець описує за допомогою такої категорії слів, є його здатність правильно використати прийом розгортання змісту, уточнити значення в адекватному контексті, уміти вибрати для цього такі лексичні одиниці, які б привнесли ясність у повідомлення. Тому велику роль відіграє загальний і мовний розвиток людини, її здатність мислити й аналізувати, її інтерпретаційні здібності,

емоційний стан у процесі комунікації, ставлення до ситуації тощо. Звуження значення, конкретизація його, відбувається завдяки усвідомленню мовцем певного імпліцитного контексту, існуванню загальноприйнятого (чи лише для певної людини) стандарту ознаки "особливий", через індивідуальне розуміння ним *особливого*, його особистісного смислу, закладеного в значення.

Загалом, як свідчить аналіз функціонування такої оцінної лексики, явище невизначеності характеризується й своєрідним позитивним аспектом. Завдяки значній логіко-семантичній узагальненості і водночас стійкості семантичного центру ці прикметники мають широке застосування в мові й мовленні. Їхнє значення передбачене внести у висловлювання афективність, стимулює з'ясування першопричини *особливості*, що, своєю чергою, пов'язано з розвитком мислення людини, її здатністю до пізнання. А в лінгвістичному плані невизначеність часто сприяє семантичному розширенню слова, збагачуючи його дериваційний потенціал, який вбачається важливим предметом дослідження у перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Амосова Н. Н. Основы английской фразеологии / Н. Н. Амосова. – Ленинград : Изд-во Ленингр. ун-та, 1963. – 208 с.
2. Баланюк С. С. Сполучуваність прикметників ЛСГ зі значенням "особливий" / С. С. Баланюк // Науковий вісник Чернівецького ун-ту : зб. наук. праць. – Чернівці : Рута, 2005. – Вип. 231 : Германська філологія. – С. 28-41.
3. Беляевская Е. Г. Семантика слова : [учеб. пособие для ин-тов и фак. ин. яз. : для изучающих английский язык] / Е. Г. Беляевская. – М. : Высш. шк., 1987. – 126 с.
4. Солнцев В. М. Язык как системно-структурное образование / В. М. Солнцев. – М. : Недра, 1977. – 341 с.
5. Гарьковская Т. Н. О когнитивном потенциале существительных с широким значением и их функционировании в дискурсе (на материале английского языка) / Т. Н. Гарьковская // Бытие и язык. – Новосибирск : НГУ, 2004. – С. 324–330.
6. Schmid Hans-Jorg. English Abstract Nouns as Conceptual Shells / Hans-Jorg Schmid // From Corpus to Cognition. – Berlin : Mouton de Gruyter, 2000. – 470 p.
7. Библиотека современной англоязычной литературы [Электронный ресурс] : Текстовая база данных. – 80 кв / 700 МВ. – М. : CD. – Вид-во : Master Media, 2003. – 1 електрон. опот. диск (CD – ROM) : 12 см. – Систем. вимоги : Pentium; 32 MB RAM; Windows – 98, 2000 XP; MS Word 97–2000.: Norman John. Dancer of Gor – [NJ DG]. Foster Alan Dean. Cyber Way – [FAD CW]. Piers Anthony. Blue Adept – [AntP BA]. Brooks Terry. The Talismans of Shannara – [BT TS].
8. Schiller F. C. S. Logic for Use / Schiller F. C. S. – London, 1930. – 53 p.
9. Williamson T. Vagueness / Williamson Timothy. – London : Routledge, 1994. – 325 p.
10. Barker C. The dynamics of vagueness / C. Barker // Linguistics and Philosophy. 2002. – № 25. – P. 1–36
11. Огуй О. Д. Полісемія в синхронії, діахронії та панхронії. Системно-квантитативні аспекти полісемії в німецькій мові та мовах Європи / О. Д. Огуй. – Чернівці : Золоті литаври, 1998. – 370 с.
12. Витгенштейн Л. Философские исследования / Л. Витгенштейн // Новое в зарубежной лингвистике. – М. : Прогресс, 1985. – Вып. XVI. – С. 79–128.
13. Стернин И. А. Лексическое значение слова в речи / И. А. Стернин. – Воронеж : Изд-во Воронеж. ун-та, 1985. – 160 с.
14. Леонтьев А. Н. Деятельность и сознание / А. Н. Леонтьев // Вопросы философии. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1972. – С. 134–140.
15. Дридзе Т. М. Язык и социальная психология / Т. М. Дридзе // [уч. пособ. для фак. журналистики и филологических фак. ун-тов] ; [под ред. проф. А. А. Леонтьева]. – М. : Высш. школа, 1980. – 224 с.
16. Minsky M. A Framework for Representing Knowledge / Marvin Minsky // The Psychology of Computer Vision. – Р. Н. Winston (ed.), New-York : McGraw-Hill, 1975. – P. 211–277.

Матеріал надійшов до редакції 5.10. 2010 р.

Баланюк С. С. Широкозначность как основа неопределенности значения английских прилагательных ЛСГ "особенный".

Анализируются прагматические особенности английских прилагательных со значением "особенный" в аспекте языкового феномена неопределенности, свойственного их семантике. Рассматриваются факторы, способствующие возникновению неопределенности в коммуникативном процессе, а также пути ее преодоления. Сделан вывод, что конкретизация происходит при условии прямого развертывания содержания и посредством осознания говорящего личного смысла "особенного".

Balanyuk S.S. Broad Meaning Semantics of the English Adjectives Denoting "Particular" as the Basis of their Vagueness.

The article investigates pragmatic properties of the English adjectives denoting "particular" concerning their vague meaning. The factors stimulating vagueness in communication were analyzed as well as the ways of its avoiding on the context samples. It was concluded that concretization of meaning takes place via direct content explication and producer's perception of "particular" personal content.